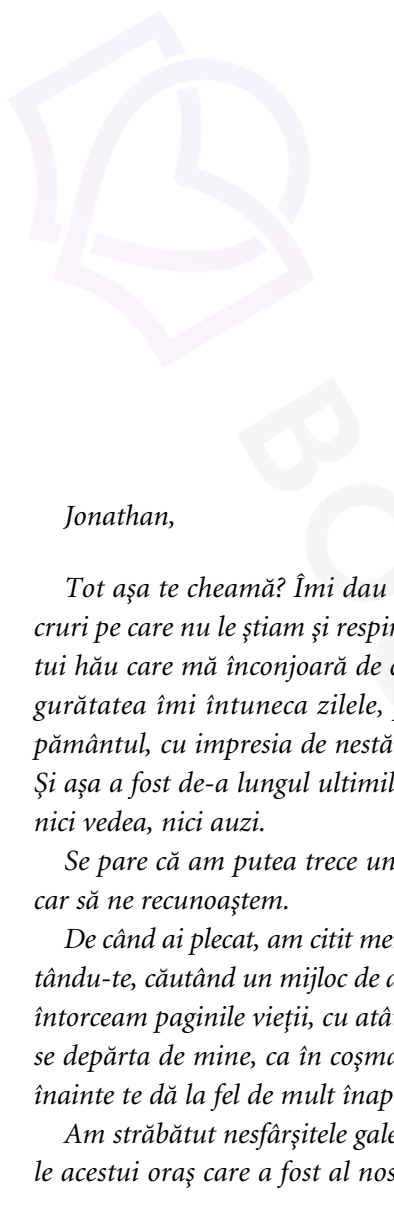

Marc
LEVY

ÎN ALTĂ VIAȚĂ

Traducere din franceză
ALIZA ARDELEANU

Jonathan,

Tot așa te cheamă? Îmi dau seama astăzi că sunt atâtea lucruri pe care nu le știam și resping fără încetare nesfârșirea acestui hău care mă înconjoară de când ai plecat. Atunci când singurătatea îmi întuneca zilele, priveam adesea cerul, iar apoi pământul, cu impresia de nestăvilit că ești pe undeva, pe acolo. Și așa a fost de-a lungul ultimilor ani, numai că nu ne puteam nici vedea, nici auzi.

Se pare că am putea trece unul pe lângă celălalt fără ca măcar să ne recunoaștem.

De când ai plecat, am citit mereu, am vizitat atâtea locuri căutându-te, căutând un mijloc de a pricepe, de a afla ceva. Și cu cât întorceam paginile vieții, cu atât băgam de seamă că înțelegerea se depărta de mine, ca în coșmarurile acelea în care fiecare pas înainte te dă la fel de mult înapoi.

Am străbătut nesfârșitele galerii ale marilor biblioteci, străzile acestui oraș care a fost al nostru, de unde ne avem amândoi

aproape toate amintirile încă de când eram copii. Ieri, am mers de-a lungul cheiurilor, pe dalele pieței în aer liber care-ți plăcea așa de mult. M-am oprit pe ici, pe colo, mi se părea că mi-ești alături, iar apoi m-am întors în barul acela mic de lângă port, ca în fiecare vineri. O să-ți amintești oare? De câte ori nu ne-am întâlnit acolo la căderea serii! Ne jucam prinzându-ne unul pe celălalt în cuvintele fără de șir care ne ieșeau de pe buze ca tot atâtea pasiuni pe care le trăiam împreună. Și vorbeam fără să numărăm orele acestor tablouri care ne însuflețeau viețile și ne duceau spre alte vremuri.

Doamne, cât de mult am iubit pictura, și tu, și eu! Recitesc adesea cărțile pe care le-ai scris și-ți regăsesc în ele stilul, gusturile.

Jonathan, habar n-am unde ești. Habar n-am dacă tot ce am trăit are vreun sens, dacă adevărul există, dar dacă vreodată vei da peste acest bilețel, atunci vei ști că m-am ținut de cuvânt, așa cum ți-am promis.

Știu că, atunci când te vei afla în fața tabloului, o să-ți împreunezi mâinile la spate, o să mijești ochii ca de fiecare dată când ești surprins și, apoi, o să zâmbești. Dacă, așa cum îți doresc, ea o să-ți stea alături, o s-o iei pe după umeri, o să priviți împreună minunea aceasta pe care am avut privilegiul de-a o împărtăși și, poate, poate, o să-ți amintești. Atunci, dacă așa va fi să fie, e rândul meu să-ți cer ceva, căci îmi datorezi acest lucru. Nu lua în seamă ultimele cuvinte, în prietenie nimeni nu-i dator cu nimic. Iată totuși ce-ți cer:

Spune-i, spune-i că undeva, pe pământul acesta, departe de voi, de vremea voastră, am bătut aceleași străzi, am râs cu tine așezați la aceleași mese și, pentru că pietrele rămân, spune-i că fiecare dintre acelea pe care ne-au adăstat mâinile și privirile păstrează pentru totdeauna o parte a poveștii noastre. Spune-i,

Jonathan, că ți-eram prieten, că mi-erai frate, poate chiar mai mult de-atât, căci ne-am ales unul pe celălalt, spune-i că nimic nu ne-a putut despărți, nici măcar plecarea voastră așa de bruscă.

De-atunci nu s-a scurs nici măcar o zi fără să mă gândesc la voi amândoi, cu speranța c-o să vă trăiesc fericirea.

Sunt bătrân de-acum, Jonathan, iar ceasul propriei mele plecări se apropie, dar, mulțumită vouă, sunt un bătrân cu inima plină de o scânteie de lumină care o face să fie așa de ușoară. Am iubit! Și oare toți oamenii se pot duce având o așa neprețuită comoară?

Încă vreo câteva rânduri și vei împături această scrisoare, ai s-o bagi în tăcere în buzunarul de la costum, iar apoi o să-ți împreunezi mâinile la spate și o să surâzi, cum fac și eu scriindu-ți aceste ultime cuvinte. Căci și eu zâmbesc, Jonathan, n-am încetat o clipă să zâmbesc.

S-aveți o viață frumoasă, amândoi.

Prietenul tău, Peter

— Eu sunt. Plec acum din Stapledon, o s-ajung la tine într-o jumătate de oră, ești acolo? Să-l ia naiba de robot! Vin.

Peter închise cu nervozitate, se scotoci prin buzunare după chei, înainte să-și aducă aminte că i le lăsase în ajun supraveghetorului parcurii. Se uită la ceas, avionul spre Miami nu decola de pe Logan Airport decât după-masă târziu, dar, în vremurile acestea tulburi, noile măsuri de securitate îți impuneau să te prezinți la aeroport cu cel puțin două ore înainte de plecare. Încuie ușa micului și elegantului apartament pe care-l închiria cu anul într-un imobil din cartierul financiar și o apucă pe coridorul cu mochete groase. Apăsă de trei ori pe butonul de chemare a liftului, gest de nerăbdare ce nu-l făcuse niciodată să vină mai repede. Optsprezece etaje mai jos, trecu în grabă prin fața domnului Jenkins, portarul clădirii, și-i spuse c-o să se întoarcă peste două zile. Lăsase în hol un sac cu rufărie ce trebuia dus la spălătoria de lângă bloc. Domnul Jenkins băgă într-un sertar suplimentul „Arte și cultură“ din *Boston Globe* pe care-l citea, scrise cererea lui Peter într-un registru de serviciu și-și părăsi ghereta ca să-l prindă din urmă și să-i deschidă ușa.

La intrare, deschise o umbrelă mare, imprimată cu o siglă, și-l feri pe Peter de ploaia fină care cădea peste oraș.

— Am trimis după mașina dumneavoastră, spuse el, uitându-se la cerul mohorât.

— Sunteți foarte amabil, răspunse Peter cu un ton sec.

— Doamna Beth, vecina dumneavoastră de palier, nu-i așa acum, așa că, atunci când am văzut că liftul se oprește la etajul dumneavoastră, am dedus...

— Știu cine-i doamna Beth, Jenkins!

Portarul privi vâlul de nori cenușii și albi ce li se-ntindea deasupra capetelor.

— Urâtă vreme, nu-i așa? spuse el din nou.

Peter nu răspunse. Detesta unele dintre avantajele pe care i le oferea viața într-un bloc de lux. De fiecare dată când trecea prin fața gheretei domnului Jenkins, i se părea că-i este violată o parte din intimitate. În spatele măsuței sale ce se afla în fața marilor uși duble, bărbatul cu registru controla cele mai neînsemnate plecări și venituri ale ocupanților clădirii. Peter era convins că, în cele din urmă, portarul avea să știe mai multe despre obiceiurile sale decât majoritatea prietenilor lui. Într-o zi, când era în toane proaste, se strecurase pe scara de serviciu până la parcare ca să iasă din imobil pe ușa de-acolo. Când se întorsese, trecuse mândru nevoie mare prin fața lui Jenkins, dar acesta îi întinsese, politico, o cheie cu capătul rotund. Și-n timp ce Peter îl privea stupefiat, Jenkins îi spuse cu o voce neutră:

— Dacă celălalt drum o să vi se pară vreodată demn de atenția dumneavoastră, cheia aceasta o să vă fie de mare ajutor. Ușile de la fiecare etaj sunt încuiate dinspre casa scărilor și numai așa o să scăpați de problema aceasta supărătoare.

În lift, Peter se jurase că n-o să lase să i se vadă nicio emoție, sigur fiind că lui Jenkins nu-i scăpa nimic din purtarea lui, filmată de camera de supraveghere. Iar atunci când, șase luni mai târziu, avusese o aventură cu o oarecare Thaly, o tânără actriță foarte la modă, se surprinsese petrecându-și noaptea într-un hotel, preferând anonimatul locului moacei uluite a portarului său, a cărui inalterabilă bună dispoziție matinală îl scotea din sărite.

— Cred că aud motorul mașinii dumneavoastră. Nu mai aveți mult de așteptat, domnule.

— Recunoști și mașinile după zgomotul pe care-l fac, Jenkins? spuse Peter cu un ton voit impertinent.

— Oh! nu pe toate, domnule, dar bătrâna mașină englezească pe care o aveți pocnește, și-aici n-o să mă contraziceți, ușor din biele, un fel de „Dadeedoo“ ce amintește de savurosul accent al verilor noștri de peste Atlantic.

Peter făcu ochii mari, din ce în ce mai furios. Jenkins își dorește toată viața să se fi născut supus al Maiestății Sale, distincție de o anumită eleganță în acest oraș cu tradiții anglo-saxone. Farurile mari și rotunde ale Jaguarului coupe XK 140 țâșniră din gura parcării. Supraveghetorul opri mașina pe linia albă trasată la mijlocul peronului.

— Chiar așa, dragul meu Jenkins! exclamă Peter, îndreptându-se spre portiera pe care băiatul i-o ținea deschisă, așteptându-l.

Supărat, Peter se așează la volan, ambală la maxim bătrâna mașină și demară făcându-i un mic gest cu mâna lui Jenkins.

Verifică în oglinda retrovizoare dacă, după bunul lui obicei, portarul o să aștepte ca el să dea colțul străzii și numai apoi avea să-și dea voie să se-ntoarcă în clădire.

— Ticălos bătrân! Te-ai născut la Chicago, tot neamul tău s-a născut la Chicago! bombăni el.

Își puse telefonul mobil într-un suport și apăsă pe tasta ce forma direct numărul de-acasă al lui Jonathan. Se apropie de microfonul strecurat în parasolar și urlă:

— Știu că ești acolo! Habar n-ai cât de tare mă poate enerva felul ăsta al tău de a te ascunde. Nu mă interesează ce faci, mai ai nouă minute. Zău, e spre binele tău să fii acolo!

Se aplecă, voind să schimbe frecvența radioului adăpostit în bord. Îndreptându-se, descoperi la o distanță încă rezonabilă de botul mașinii o femeie care traversa strada. Uitându-se cu mai multă băgare de seamă, înțelese că mergea cu acea încetineală pe care, uneori, o impune vârsta. Pneurile lăsară câteva panglici de gumă neagră pe asfalt. Când mașina se opri, Peter deschise din nou ochii. Cu mâinile încă încheștate pe volan, trase aer în piept, își desfăcu centura de siguranță și ieși din coupe. Se grăbi spre bătrâna doamnă și își ceru mii de scuze, apucând-o de braț ca s-o ajute să parcurgă cei câțiva metri care o mai despărțeau de trotuar.

Îi întinse cartea lui de vizită și își ceru iertare. Folosindu-se de tot farmecul de care era în stare, se jură că vinovăția de a-i fi provocat o asemenea spaimă îl va urmări o săptămână întreagă. Bătrânica îl privea tare mirată. Îl liniști gesticulând cu bățul ei cel alb. Numai faptul că n-auzea prea bine explica tresărirea pe care nu și-o putuse înfrâna atunci când el o luase cu atâta amabilitate de braț ca s-o ajute să traverseze. Cu vârful degetelor, Peter îndepărtă un fir de păr rătăcit pe gabardina femeii și o lăsă să-și vadă de treburile ei, întorcându-se și el la ale lui. Își veni în fire în mirosul familiar de piele veche care umplea habitaculul. Își continuă

încet drumul spre casa lui Jonathan. La al treilea semafor, fluiera deja.

✱

Jonathan urca treptele încântătoarei sale case din cartierul vechiului port. La ultimul etaj, ușa se deschidea chiar în atelierul de sub acoperișul din sticlă unde picta prietena lui. O întâlnise pe Anna Valton într-o seară, la un vernisaj. O fundație ce-i aparținea unei bogate și discrete colecționare de artă din oraș îi prezenta lucrările. Uitându-se la tablourile expuse în galerie, i se păruse că eleganța Annei se regăsește pretutindeni în pictura sa. Stilul ei ținea de un secol căruia Jonathan îi consacrase întreaga carieră de expert. Peisajele Annei erau infinite, iar el se folosi de cuvinte alese pentru a i le comenta. Părerea unui profesionist atât de renumit precum era Jonathan i-a mers la inimă tinerei femei care își expunea pentru prima oară pânzele.

De-atunci, erau mai tot timpul împreună, iar primăvara următoare, se mutaseră aproape de vechiul port, în această casă pe care Anna o alesese. Camera în care ea își petrecea cea mai mare parte a zilelor și unele nopți avea un tavan de sticlă enormă. La primele ceasuri ale dimineții, lumina scălda locul, impregnându-l cu o atmosferă plină de farmec. Parchetul, din scânduri late de culoarea mierii, era imens și se întindea de la peretele din cărămizi albe până la marile ferestre. Atunci când lăsa deoparte pensula, Annei îi plăcea să fumeze câte-o țigară așezată pe unul dintre pervazurile din lemn de unde priveștea se întindea deasupra întregii rade. Indiferent de vreme, ea ridica storurile ce culisau cu ușurință pe sforile de cânepă și adulmeca suavul amestec de tutun și stropi aduși de mare.

Jaguarul lui Peter se opri de-a lungul trotuarului.

— Cred că ți-a venit prietenul, îi spuse Anna, auzindu-l pe Jonathan în spatele ei.

El se apropie și o luă în brațe, plecându-și capul în penumbra gâtului ei pentru un sărut. Anna se înfioră.

— Nu-l lăsa pe Peter să te-aștepte!

Jonathan își trecu mâna prin gulerul rochiei din bumbac și apoi o strecură pe sânii Annei. Claxoanele se întetiră, iar ea-l împinse cu veselie.

— Cavalerul tău de onoare mă cam supără, haide, du-te la conferință, cu cât pleci mai repede, cu atât o să te întorci mai repede.

Jonathan o mai sărută o dată și plecă de-a-ndaratele. Când auzi ușa de la intrare trântindu-se, Anna își aprinse o țigară. De jos, mâna lui Peter se zări o clipă în afara habitaculului în chip de salut, în timp ce mașina se îndepărta. Anna suspină și-și îndreptă privirea spre vechiul port unde, odinioară, acostaseră atâția imigranți.

— De ce nu vii niciodată la timp? îl întrebă Peter.

— Timpul tău?

— Nu, cel după care decolează avioanele, după care oamenii își dau întâlnire ca să ia prânzul sau cina, timpul pe care-l arată toate ceasurile, dar tu nu porți așa ceva!

— Tu ești sclavul timpului, eu mă împotrivesc lui.

— Știi că atunci când îi zici o chestie ca asta terapeutului tău, ăla nu mai ascultă niciun cuvânt din ce-i spui mai apoi? Se întreabă numai dacă, mulțumită ție, o să poată să-și cumpere mașina visurilor sale în versiune coupe ori deopotabilă.

— N-am terapeut!

— Iată un lucru la care bine-ai face de te-ai mai gândi. Cum te simți?

— Dar tu, de ești în toane așa de bune?

— Ai citit suplimentul „Arte și cultură“ din *Boston Globe*?

— Nu, răspunse Jonathan, uitându-se pe fereastră.

— Până și Jenkins l-a citit! Presa asta mă omoară!

— Serios?

— L-ai citit!

— Oarecum, răspunse Jonathan.

— Într-o zi, la facultate, te-am întrebat dacă te-ai culcat sau nu cu Kathy Miller de care eram îndrăgostit, iar tu mi-ai răspuns: „Oarecum“. Ai putea să-mi spui ce înțelegi tu prin „oarecum“? Au trecut vreo douăzeci de ani de când tot nu m-am dumirit...

Peter îi trase una volanului.

— Acuma nu, pe bune, ai văzut titlul ăla țipător: „Ultimele vânzări ale conducătorului de licitații Peter Gwel sunt dezamăgitoare!“ Cine a bătut un record istoric de nimeni egalat de mai bine de zece ani pentru un Seurat¹? Cine a făcut cea mai frumoasă vânzare a unui Renoir² în ultimul deceniu? Și colecția Bowen cu Jongkind³-ul, Monet⁴-ul, Mary Cassatt⁵-ul

1 Georges Seurat (1859–1891), pictor francez, unul dintre cei mai importanți fondatori ai modernității (N. t.).

2 Pierre Auguste Renoir (1841–1919), pictor, reprezentant de seamă al impresionismului francez (N. t.).

3 Johan Barthold Jongkind (1819–1891), pictor olandez, considerat cel mai bun peisagist al epocii sale (N. t.).

4 Claude Oscar Monet (1840–1926), cel mai important pictor impresionist francez (N. t.).

5 Mary Cassatt (1845–1926), pictoriță și desenatoare americană. S-a remarcat și printr-o serie de gravuri pe lemn (N. t.).

și celelalte? Și cine a fost unul dintre primii care l-au apărut pe Vuillard⁶? Știi cât valorează acum!

— Peter, degeaba îți faci sânge rău, menirea criticii este să critice și-atâta tot.

— Am dat peste paisprezece mesaje pe robotul telefonului, toate de la asociații mei de la Christie's⁷ și toate pline de îngrijorare... Iată de ce-mi fac sânge rău!

Se opri la lumina roșie a semaforului și bombăni în continuare. Jonathan așteptă câteva minute și dădu drumul radioului. Vocea lui Louis Armstrong se înalță în habitacul. Jonathan remarcă o cutie pusă pe bancheta din spate.

— Ce-ai acolo?

— Nimic! mormăi Peter.

Jonathan se întoarce și îi făcu inventarul, râzând.

— Un aparat de ras, trei cămăși sfâșiate, doi craci de pijama, unul într-o parte, altul într-alta, o pereche de pantofi fără șireturi, patru scrisori făcute bucațele, totul stropit cu ketchup... Te-ai despărțit?

Peter se contorsionă ca să azvârle mica cutie pe jos.

— Tu n-ai avut niciodată o săptămână proastă? i-o întoarce Peter dând mai tare radioul.

Jonathan simțea cum îl cuprinde tracul și-i spuse lucrul acesta prietenului său.

— Dă-l încolo de trac, ești cel mai tare.

— Iată tocmai genul acela de replică idioată care te scoate cu totul din minți.

6 Edouard Vuillard (1868–1940), pictor francez, reprezentant al apogeeului artei franceze de la sfârșitul secolului al XIX-lea (N. t.).

7 Una dintre cele mai importante și mai cunoscute case de licitații din lume, înființată în 1766 de James Christie (N. t.).

— Am tras o spaimă teribilă la volan.

— Când?

— Când am plecat de-acasă, adineauri.

Jaguarul redemară, iar Jonathan se uita pe fereastră cum trec bătrânele ziduri ale vechiului port. O luară pe autostrada care ducea la aeroportul Logan International.

— Ce mai face dragul de Jenkins? întrebă Jonathan.

Peter parcă mașina pe locul ce se afla chiar în fața gheretei paznicului. Îi strecură discret o bancnotă în căușul palmei, în timp ce Jonathan își scotea geanta lui cea veche din portbagaj. Urcară pe sub traveea parcării în care răsuna ecoul pașilor lor. Ca de fiecare dată când lua avionul, Peter își pierdu răbdarea când, după ce poarta de siguranță țârâi de trei ori la trecerea lui, i se ceru să-și scoată cureaua și pantofii. Bombăni câteva vorbe nu prea amabile, iar ofițerul de serviciu îi inspectă pe-ndelete bagajul. Jonathan îi făcu semn că o să-l aștepte, ca de obicei, aproape de chioșcul cu ziare. Când Peter i se alătură, era cu totul absorbit de paginile unei cărți de Milton Mezz Mezrow, o antologie a jazzului. Jonathan cumpără volumul. Îmbarcarea se făcu fără nicio problemă, iar avionul decolă la timp. Jonathan refuză platoul cu mâncare ce i se propunea, coborî micul stor al hubloului și se cufundă în notițele conferinței pe care se pregătea s-o susțină în câteva ore. Peter răsfoi revista companiei, apoi instrucțiunile de siguranță și, în sfârșit, catalogul obiectelor ce puteau fi cumpărate la bordul avionului și pe care îl știa pe dinafară. Apoi își dădu scaunul pe spate.

— Te plictisești? îl întrebă Jonathan fără să ridice ochii de pe documentul pe care îl consulta.

— Mă gândesc!

— Asta ziceam și eu, te plictisești.

— Tu, nu?

— Îmi revizuiesc conferința.

— Ești posedat de tipul ăsta, i-o întoarce Peter, apucând din nou instrucțiunile de siguranță ale avionului 737.

— Pasionat!

— La gradul ăsta de obsesie, bătrâne, îmi permit să insist asupra naturii posesive a relației pe care o are pictorul acesta rus cu tine.

— Vladimir Radskin a murit la sfârșitul secolului al XIX-lea, n-am nici o relație cu el, ci doar cu opera lui.

Jonathan se cufundă din nou în lectura sa, pentru o scurtă clipă de tăcere.

— Numai ce-am avut o impresie de „déjà vu“, spuse Peter, răutăcios de-a dreptul, dar poate numai pentru că am mai purtat conversația asta de o sută de ori.

— Ce cauți în avionul ăsta dacă n-ai aceeași boală ca mine?

— Unu, te însoțesc; doi, scap de telefoanele colegilor mei traumatizați de articolul unui cretin din *Sunday Times*; și trei, mă plictisesc.

Peter scoase un pix din buzunarul costumului și desenă o cruciuliță pe hârtia cu pătrățele pe care Jonathan își scria ultimele însemnări. Fără să scape din ochi iconografia pe care o studia, Jonathan făcu un cerc lângă crucea trasată de Peter. Imediat, acesta din urmă puse alături o altă cruce, iar Jonathan schiță cercul următor pe diagonală...

Avionul ateriză cu zece minute înaintea orei anunțate. Nu înregistraseră niciun bagaj, iar un taxi îi duse la hotel. Peter își privi ceasul și anunță că mai aveau o oră întreagă până la conferință. După ce completează formularul de la recepție, Jonathan

urcă să se schimbe. Ușa camerei se închise în urma lui fără zgomot. Își așează geanta pe micul *secrétaire* din acaju ce se găsea în fața ferestrei și puse mâna pe telefon. Când Anna îi răspunse, închise ochii și se lăsă călăuzit de vocea ei, ca și cum s-ar fi aflat lângă ea, în atelier. Toate lămpile erau stinse. Anna se sprijinise de pervazul ferestrei. Deasupra ei, prin imensul tavan de sticlă, câteva sclipiri de stele care se împotriveau halourilor luminilor orașului se dispersau, delicate broderii pe o palidă etolă. Stropii sărați ai mării biciuiau vechile ochiuri de geam, îmbinate prin borduri de plumb. În ultima vreme, Anna se îndepărtase de Jonathan, ca și cum roțițele unui mecanism fragil se stricaseră de când hotărâseră să se căsătorească. La început, în primele săptămâni, Jonathan interpretase distanța pe care ea o puneă între ei ca pe o teamă în fața angajamentului pe viață. Totuși, Anna își dorise nunta aceasta mai mult decât orice. Orașul lor era la fel de conservator ca mediul artistic în care se mișcau. După doi ani petrecuți împreună, era de *bonton* să-și oficializeze relația. La fiecare cocktail monden, vernisaj, mare licitație, chipurile societății bostoniene le sugerau din ce în ce mai mult lucrul acesta.

Jonathan și Anna cedaseră presiunii societății mondene. Să pară un cuplu fericit era totodată garanția reușitei profesionale a lui Jonathan. La capătul celălalt al firului, Anna tăcea, iar el îi asculta respirația și-i ghicea gesturile. Degetele lungi ale mâinii ei se pierdeau în părul bogat. Închizând ochii, aproape că ar fi putut să-i simtă mirosul pielii. La sfârșitul zilei, parfumul Annei se amesteca cu miresmele lemnului, impregnând fiecare colțișor al atelierului. Conversația se încheie cu o tăcere, iar Jonathan puse receptorul în furcă și redeschise ochii. Sub ferestre, un flux continuu de mașini se